

KANSALLISKIELIBAROMETRI 2023

OSA 1: Kansalliskielet ja englanti

Kyselytutkimus kansalliskielten arvosta ja merkityksestä sekä englannin kielen asemasta suomalaisessa yhteiskunnassa

KANSALLISKIELIBAROMETRI 2023

Oma kieli ry:n työryhmä:

Tutkimuspäällikkö Marja Alkio, MBA, FM, englantilainen filologia

Tutkimuskoordinaattori Jeongdo Kim, FT, suomalais-ugrilaiset kielet ja kulttuurit

Kyselytutkimuksen toteutus ja tilastollinen analyysi:

Kantar Public (Verian), tutkimusjohtaja Mikko Hormio

Kansalliskielibarometri 2023 on toteutettu

Suomen Kulttuurirahaston ja Svenska kulturfondenin tuella.

SISÄLTÖ

Kansalliskielibarometri 2023	4
Kansalliskielibarometrin rakenne	5
Toteutus ja aineisto	6
Taustamuuttajat	7
Tutkimusteemat ja kysymykset	8
Teema 1: Kansalliskielten arvo ja merkitys	9
Teema 2: Englanti suomalaisessa yhteiskunnassa	16
Teema 3: Yhteiset kielet ja tasa-arvo	24
Keskeiset havainnot	31
Liitteet	34

Kansalliskielibarometri 2023

TUTKIMUKSEN TAUSTA JA TAVOITE

Kansalliskielten asemasta ja englannin kielen lisääntyneestä käytöstä suomalaisessa yhteiskunnassa on käyty suhteellisen vilkasta julkista keskustelua jo usean vuoden ajan. Kielitieteilijät ja muut asiantuntijat ovat esittäneet huolensa suomen ja ruotsin kielen asemasta englannin kielen vallatessa alaa suomalaisen yhteiskunnan kolmantena yleiskielenä.

Samaan aikaan on toisaalta esitetty tavoitteita monikielisen Suomen rakentamiseksi siten, että suomen tai ruotsin osaaminen ei olisi välttämätöntä, vaan mm. yhteiskunnan palveluita voitaisiin järjestää vielä nykyistä kattavammin englanniksi tai muillakin vierailta kielillä.

Julkisesta keskustelusta ja kielipoliittisesta strategiatyöstä on kuitenkin puuttunut tutkittu tieto suomalaisten arvoista ja asenteista sekä tahtotilasta yleisesti. Haluavatko suomalaiset vaalia kansalliskielistä Suomea vai ollaanko valmiita käyttämään enenevästi englantia kansalliskielten rinnalla tai jopa niiden sijaan? Näkevätkö suomalaiset englannin kielen lisääntyvässä käytössä samanlaisia ongelmia ja uhkakuvia kuin mm. monet kielentutkijat ovat esittäneet? Entä tarvitsevatko kansalliskielet tuekseen tiukempaa sääntelyä? Millaisin keinoin suomalaiset haluaisivat suomen ja ruotsin kielen asemaa vahvistaa?

Kansalliskielibarometri 2023 hakee vastauksia näihin kysymyksiin, ja pyrkii tuottamaan tietoa mm. kielipoliittisen strategiatyön tueksi.

TUTKIMUKSEN RAJAUS

Barometrin tarkastelun näkökulma on yhteiskunnallinen: millä kielellä Suomessa pitäisi toimia, kun ollaan vuorovaikutuksessa omaa lähipiiriä tai kieliyhteisöä laajemmin toisten suomalaisten ja Suomessa asuvien kanssa koulutuksessa, työelämässä, julkisten ja yksityisten palveluiden käyttäjinä sekä yhteiskunnallisessa toiminnassa. Barometrissa ei käsitellä englannin kielen käyttöä kansainvälisissä yhteyksissä, kansalliskielten keskinäistä asemaa eikä kotoperäisiä vähemmistökieliä.

TOTEUTUS YHTEISTYÖSSÄ TUTKIMUSLAITOKSEN KANSSA

Tutkimus on toteutettu yhteistyössä tutkimuslaitos Kantar Publicin (nyk. Verian) kanssa. Kysymykset on suunniteltu Oma kieli ry:n ja Kantar Publicin yhteistyönä, ja Kantar Public on toteuttanut kyselytutkimuksen tiedonkeruun ja tilastollisen analyysin. Oma kieli ry vastaa tutkimusraportin sisällöstä.

Kansalliskielibarometri 2023 -kyselytutkimus on toteutettu Suomen Kulttuurirahaston ja Svenska kulturfondenin myöntämän rahoituksen turvin.

Svenska
kulturfonden

KANTAR PUBLIC

Kansalliskielibarometrin rakenne

Kansalliskielibarometri perustuu Oma kieli ry:n ja Kantar Publicin syyskuussa 2023 toteuttamaan laajaan kyselytutkimukseen 1338 vastaajalle. Kansalliskielibarometrin tulokset julkistetaan kolmessa osassa.

Kansalliskielibarometri 2023 -kyselytutkimuksen ensimmäisessä osassa, **Kansalliskielet ja englantia**, selvitetään suomalaisten mielipiteitä kansalliskielten merkityksestä sekä englannin kielen käytöstä yhteiskunnan yleiskielenä.

Barometrissa käsitellään mm. suomalaisten käsityksiä kansalliskielten arvosta osana kansallista identiteettiä sekä yhteisesti osattujen kielten merkitystä tehokkaasti ja tasa-arvoisesti toimivan yhteiskunnan perustana. Tämän osan teemoja ovat myös maahanmuuttoon ja kotoutumiseen liittyvät kysymykset.

Loppuvuoden 2023 aikana julkaistavissa osissa 2 ja 3 käsitellään mm. koulutukseen, julkisiin ja yksityisiin palveluihin, työelämään sekä kielipoliittiseen ohjaukseen liittyviä kysymyksiä.

KANSALLISKIELIBAROMETRI 2023

OSA 1 KANSALLIS- KIELET JA ENGLANTI

KANSALLIS-
KIELTEN ARVO
JA MERKITYS

ENGLANTI
SUOMALAISESSA
YHTEISKUNNASSA

YHTEISET KIELET
JA TASA-ARVO

OSA 2 KOULUTUS, TYÖELÄMÄ, PALVELUT

KOULUTUS

TYÖELÄMÄ

JULKISET
PALVELUT

YKSITYISET
PALVELUT

OSA 3 KIELIPOLIITTINEN SÄÄNTELY

KIELIPOLIITTISET OHJAUSKEINOT

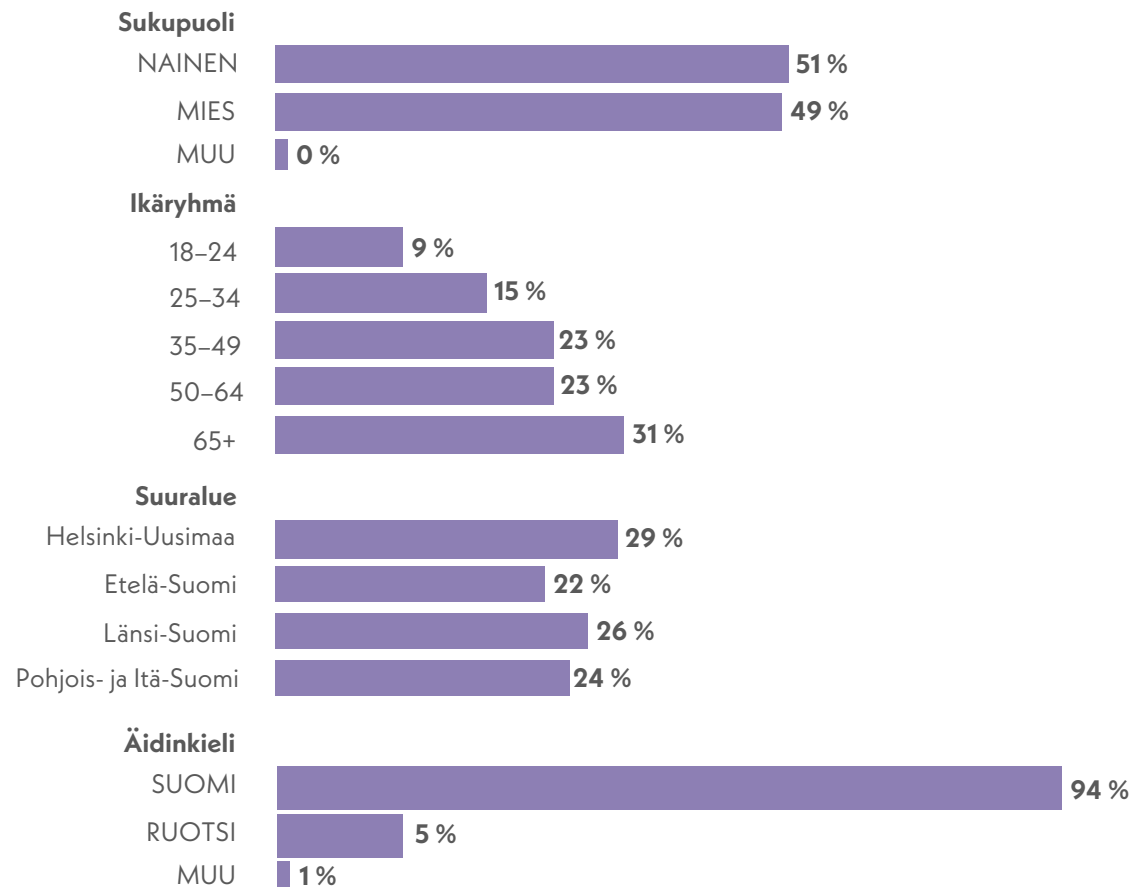
Toteutus ja aineisto

Tutkimusaineistona on Kantar Publicin internetpaneelissa toteuttama kysely yli 18-vuotiaille mannersuomalaisille. Aineisto edustaa ja on painotettu vastaamaan väestöä kyseisessä ikäryhmässä sukupuolen, vastaajan kielen ja suuralueiden mukaan. Painotetun aineiston rakenne esitetään kuviossa 1.

Vastaajille esitettiin kysymyksiä ja väitemuotoisia kysymyksiä, joista suurimassa osassa kysyttiin vastaajan mielipidettä neliportaisella Likert-asteikolla. Lisäksi valittavissa oli vaihtoehto ”en osaa sanoa”. Koko kyselyn päätteeksi vastaajilla oli mahdollisuus vastata avoimeen kysymykseen ”Halutessasi voit kertoa vielä lopuksi ajatuksiasi kansalliskielten asemasta ja englannin kielen roolista suomalaisessa yhteiskunnassa.”

Kyselytutkimukseen saatiin 1338 vastausta, joista 309 annettiin ruotsiksi. Ruotsinkielisiä vastaajia otettiin kyselyyn mukaan erillisotannalla yliedustus, jotta kieliryhmien välisistä asenne-eroista voidaan tehdä päätelmiä tilastollisesti luotettavammin.

Kaikki tämän raportin n-luvut on ilmaistu väestöpainotusten mukaisesti. Tulosten luottamusväli on kokonaistuloksen osalta $\pm 2,7$ %-yksikköä (50 % tulostasolla). Kysely toteutettiin syyskuun 2023 aikana sekä suomen- että ruotsinkielisenä. Vastaaminen kesti keskimäärin 11 minuuttia.

Kuvio 1: Aineiston rakenne väestöpainotuksen jälkeen (n=1338)

Taustamuuttajat

KYSELYSSÄ KERÄTYT TAUSTAMUUTTUAJATIEDOT

Vastaajilta tiedusteltiin kyselyn yhteydessä sosiodemografisia taustamuuttujatietoja, joiden avulla voidaan tarkastella eri vastaajaryhmien välisiä eroja (liite 3). Otoskoon vuoksi vastaajaryhmien välisiä eroja tarkasteltaessa on huomattava, että aina erot eivät ole tilastollisesti merkitseviä. Tämä koskee erityisesti niitä alaryhmiä, joissa n-luku jää pieneksi. Lisätietoja luottamusvälistä on esitetty liitteessä 1.

Kysytyt taustatiedot ovat mm. sukupuoli, ikä, asuinpaikka, äidinkieli, taloudellinen tilanne, koulutustausta sekä puoluekanta.

TAUSTAMUUTTUJIIEN ESITTELY

Tässä raportissa tulokset esitellään kysymyksittäin kaikkien vastaajien osalta. Taustamuuttujiin viitataan teemaosien yhteenvedoissa siltä osin kuin ne tilastollisesti merkitsevällä tavalla selittävät asenne-eroja. Kaikkien kysymysten osalta on vastausjakaumat esitetty keskeisten taustamuuttujien mukaan liitteessä 3.

Asennesegmenttien tarkempi tarkastelu taustamuuttujien valossa toteutuu Kansalliskielibarometrin 3. osassa.

TARKASTELU PUOLUEKANNATUKSEN MUKAAN

Puoluekohtaisessa tarkastelussa esittelyyn on rajattu eduskunta-puolueita kannattaneet. Puoluekohtaisen tarkastelun osalta on syytä huomata erityisen pienet n-luvut joidenkin puolueiden osalta, mikä johtuu siitä, että n. 1/3 vastaajista (n=470) ei osannut tai halunnut sanoa mitä puoluetta äänestäisi, ilmoitti ettei aio äänestää tai ilmoitti kannattavansa jotain muuta kuin eduskuntapuoluetta. Siten puoluekohtaisen tarkastelun n-luku on 868.

Tutkimusteemat ja kysymykset

TEEMA 1: KANSALLISKIELTEN ARVO JA MERKITYS

- K1: Kansalliskielen osaaminen oleellinen osa suomalaisuutta
K2: On tärkeää, että kaikki Suomessa osaavat joko suomea tai ruotsia
K3: Kansalliskielen osaaminen on edellytys sille, että henkilöä voi pitää suomalaisena

TEEMA 2: ENGLANTI SUOMALAISESSA YHTEISKUNNASSA

- K4: Englanninkielinen Suomi?
K5: Englanti opetuskielenä ja koulutuksen laatu
K6: Kansalliskielet ensisijaisia opetuskieliä korkeakouluissa
K7: Englanti työkielenä suomalaisilla työpaikoilla
K8: Palvelut kuluttajille ensisijaisesti suomeksi ja/tai ruotsiksi
K9: Tiukempi lainsäädäntö kansalliskielten tueksi

TEEMA 3: YHTEISET KIELET JA TASA-ARVOINEN YHTEISKUNTA

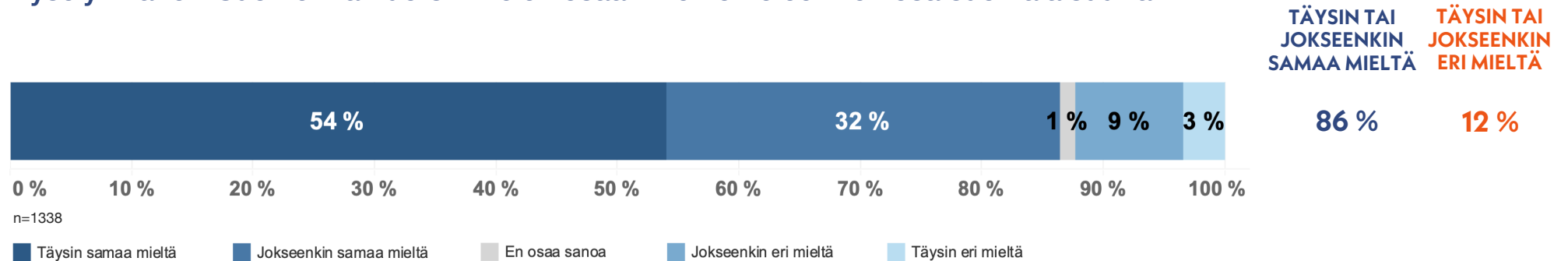
- K10: Nopea kielenoppiminen edistää kotoutumista
K11: Englanninkieliset julkiset palvelut hidastavat kielenoppimista
K12: Onko vaatimus suomen/ruotsin oppimisesta syrjintää?
K13: On syrjivää palvella kuluttajia Suomessa vain englanniksi
K14: Maahanmuuttaneille puhuttava ensisijaisesti suomea tai ruotsia

Teema 1: Kansalliskielten arvo ja merkitys

K1: Kansalliskielen osaaminen oleellinen osa suomalaisuutta

Kaikki vastaajat

Kyselyn väite: ”Suomen tai ruotsin kielen osaaminen on oleellinen osa suomalaisuutta.”

Suomalaiset ovat lähes yksimielisiä kansalliskielten merkityksestä osana suomalaisuutta. Kansalliskielten osaamista pitää suomalaisuuden oleellisena osana 86 % suomalaisista. Vain 3 % vastaajista on täysin eri mieltä väitteestä.

Eri mieltä olleiden vastaajien avoimissa vastauksissa erottuu kaksi asenneryhmää: vastaajat, jotka ilmoittavat haluavansa lisätä englannin kielen käyttöä Suomessa sekä vastaajat, jotka vastustavat ruotsin kielen asemaa Suomessa.

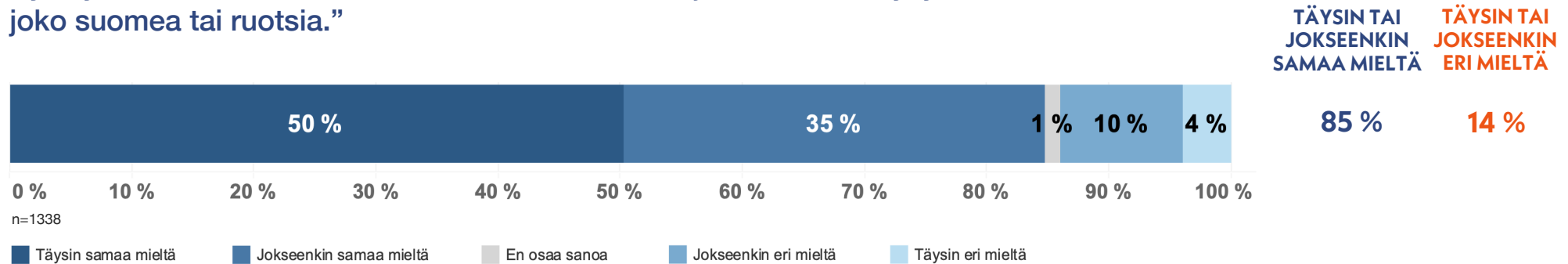
Väitemuotoisen kysymyksen taustalla on ajatus siitä, että suomalaisen äidinkieli voi olla suomi, ruotsi, joku saamen kielistä, muu kotoperäinen vähemmistökieli, vieras kieli tai viittomakieli. Väitteen mukaan suomalaisuuteen kuuluu – äidinkielestä riippumatta – kuitenkin se, että osaa suomea tai ruotsia.

Suomalaisuus ei väitteessä määrity molempien kansalliskielten osaamisen kautta, vaan esimerkiksi suomen-ruotsalainen on suomalainen, vaikka ei osaisi lainkaan suomea, ja päinvastoin.

K2: On tärkeää, että kaikki Suomessa osaavat suomea tai ruotsia

Kaikki vastaajat

Kyselyn väite: “On tärkeää, että kaikki suomalaiset ja Suomessa pysyvästi asuvat osaavat joko suomea tai ruotsia.”

Vastaajista 85 % pitää tärkeänä sitä, että kaikki suomalaiset ja Suomessa pysyvästi asuvat osaavat joko suomea tai ruotsia. 14 % on eri mieltä. Vastaajista 50 % on väitteestä täysin samaa mieltä ja 4 % täysin eri mieltä.

Kysymyksen lähtökohtana on ajatus siitä, että jokaisen Suomessa pysyvästi asuvan olisi äidinkielestä riippumatta osattava myös suomea tai ruotsia – tai molempia. Väitettä ei tarkemmin perustella, vaan kysymyksessä jätetään

vastaajan omaan harkintaan arvioida esimerkiksi sitä, millaisiin hyötyihin tai haittoihin väite perustuu.

Kysymyksessä ei otettu kantaa siihen, kuinka hyvin jompaakumpaa kansalliskieltä pitäisi osata, mutta väitteen muotoilu voi ajatella viittaavan kohtuullisen hyvään kielitaitoon. Väite on pykälän verran velvoittavampi ja konkreettisempi kuin kysymyksen K1 muotoilu.

K3: Kansalliskielen osaaminen on edellytys sille, että henkilöä voi pitää suomalaisena

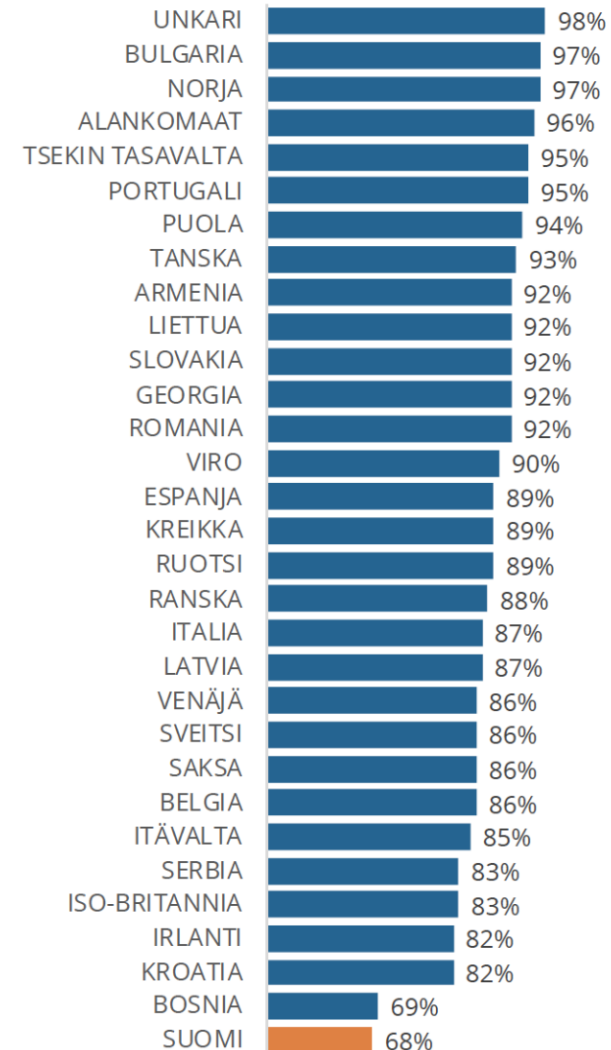
Toteutusmallina Pew Research Centerin tutkimuskysymys v. 2017

Kansalliskielibarometrin kysymyksen K3 tuloksia voidaan suoraan verrata tuloksiin Pew Research Centerin v. 2018 julkaisemasta tutkimuksesta *Eastern and Western Europeans Differ on Importance of Religion, Views of Minorities, and Key Social Issues*. Suomen osalta kyselytutkimus toteutettiin v. 2017.

Kansalliskielibarometrissa sama, kansalliskielten merkitystä selvittävä kysymys toistettiin oleellisilta osin alkuperäisen kysymyksen kaltaisena (liite 2).

V. 2017 suomalaisten asenne kansalliskieliä kohtaan näytti poikkeavan huomattavasti likimain kaikista Euroopan maista, myös sellaisista maista, joissa on useampi kuin yksi kansalliskieli. Suomessa vaikutti olevan poikkeuksellisen iso segmentti, peräti 31 % vastaajista, joka ei koe kansalliskieliä merkittävänä osana kansallista identiteettiä. Tutkimustulos nousi uutiseksi Suomessa (HS 29.10.2018) ja siihen on viitattu myöhemminkin kielipoliittisessa keskustelussa.

Tulosta on pidetty huolestuttavana todisteena siitä, että Suomessa omia kieliä ei arvosteta muun Euroopan veroisesti, ja juuri tämä olisi osaltaan auttamassa englannin kielen nopeaa nousua yleiskieleksi kansalliskielten rinnalle. Iso poikkeama muun Euroopan linjasta herätti myös uteliaisuuden: jos tulos on todella ollut tuolloin tuo, onko asenteissa tapahtunut muutosta? Kuluneen 6 vuoden aikana on esimerkiksi julkinen keskustelu kansalliskielten asemasta ollut huomattavan monipuolista, ja myös englanninkielistymisen ilmiöt ovat levinneet laajemmalle.

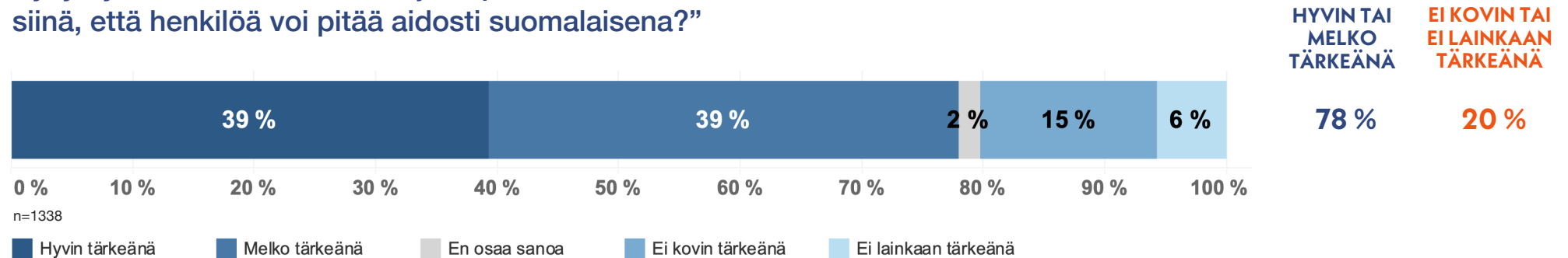
Kansalliskielen osaaminen on tärkeä osa kansallista identiteettiä – erittäin tai melko tärkeänä tätä pitävien vastaajien osuus.

(n=1496/Suomi)

K3: Kansalliskielen osaaminen on edellytys sille, että henkilöä voi pitää suomalaisena

Kaikki vastaajat

Kysymys: ”Miten tärkeänä tekijänä pidät suomen tai ruotsin kielen osaamista siinä, että henkilöä voi pitää aidosti suomalaisena?”

78 % vastaajista pitää suomen tai ruotsin kielen osaamista hyvin tai melko tärkeänä tekijänä siinä, että henkilöä voi pitää aidosti suomalaisena. Hyvin tärkeänä tätä pitää 39 % vastaajista.

6 % vastaajista ei pidä kansalliskielen osaamista lainkaan tärkeänä osana suomalaisuuden määrittelyssä ja yhteensä 20 % ei pidä tätä kovin tai lainkaan tärkeänä.

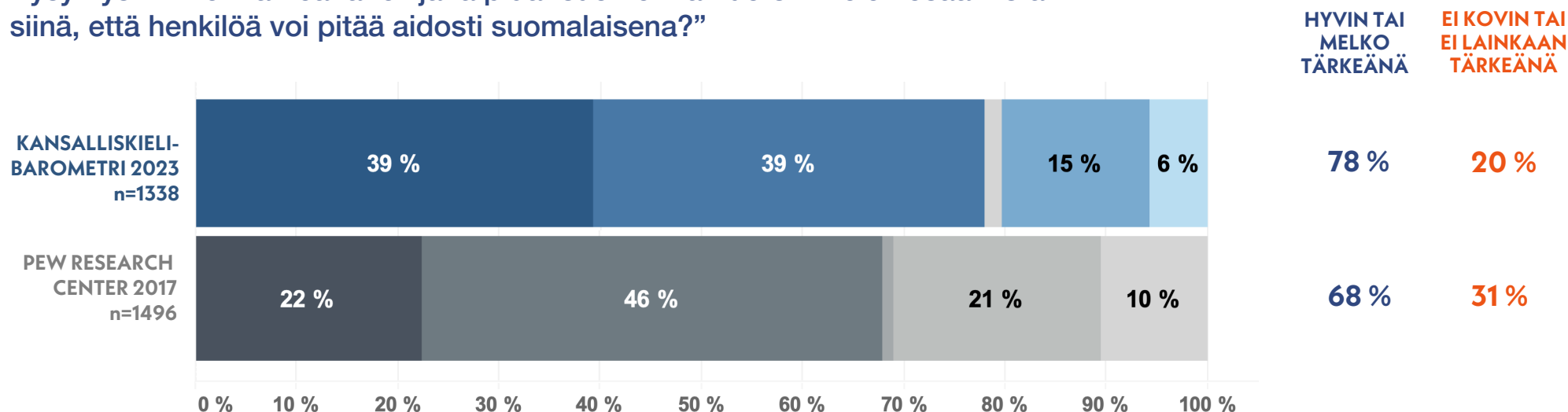
Kysymys vastaa pitkälti kansainvälisen Pew Research Institutien kansalliskielen roolista toteuttamaa kysymystä, ks. s. 12.

Tässä kysymyksessä arvioidaan yksilön suomalaisuutta, kun taas kysymyksessä K1 asiaa tarkasteltiin yleisluontoisemmin. Mahdollisesti yksilöön kohdistuva määrittely tai kysymyksessä käytetty termi ”aidosti suomalainen” selittävät vastausjakaumien eroja verrattuna neutraalimmin muotoiltuun kysymykseen K1.

K3: Kansalliskielen osaaminen on edellytys sille, että henkilöä voi pitää suomalaisena

Kansalliskielibarometri 2023 -tulokset verrattuna Pew Research Centerin 2017 tutkimukseen

Kysymys: ”Miten tärkeänä tekijänä pidät suomen tai ruotsin kielen osaamista siinä, että henkilöä voi pitää aidosti suomalaisena?”

Kansalliskielibarometrin tulokset eroavat Pew Research Centerin v. 2017 tuloksista jonkin verran. V. 2023 Kansalliskielibarometrissa 78 % vastaajista koki kansalliskielet tärkeänä osana kansallista identiteettiä, kun vuoden 2017 eurooppalaisessa vertailututkimuksessa näin vastasi 68 % suomalaisista. Tutkimusten virhemarginaali yhteenlaskettujen ”tärkeä” ja ”ei-tärkeä” -vaihtoehtojen osalta on +- 2,5 %-yksikköä.

Ero näkyy erityisen selkeänä ääri-laidan vastauksissa: ”erittäin tärkeänä” kansalliskielten osaamista osana kansallista identiteettiä piti nyt 39 % vastaajista, kun 6 vuotta aiemmin tehdyssä tutkimuksessa näin ajatteli 22 % vastaajista. Syynä erilaiseen tulokseen voivat olla ajan myötä tapahtuneet muutokset arvoissa ja asenteissa tai mahdollisesti tietyt kyselytutkimuksen toteutustavan erot (liite 2).

Yhteenveto

Teema 1: Kansalliskielten arvo ja merkitys, K1–K3

Kansalliskielten arvoa ja merkitystä selvitettiin kolmella periaatteellisella kysymyksellä. Näiden osalta suomalaisten näkemykset ovat hyvin selvät: kansalliskielten osaaminen on oleellinen osa suomalaisuutta (K1) ja on tärkeää, että kaikki suomalaiset ja pysyvästi Suomessa asuvat osaavat suomea tai ruotsia (K2).

Myös kolmas esitetty väite (K3) siitä, että kansalliskielen osaaminen on tärkeää, jotta henkilöä voi pitää aidosti suomalaisena, saa taakseen selkeän enemmistön – 78 % – kun vastaava kysymys osana eurooppalaista vertailevaa tutkimusta v. 2017 sai vain 68 % suomalaisista taakseen.

Kysymykset K1–K3 sijoitettiin kyselyn alkuun. Näin haluttiin selvittää vastaajan ensimmäisenä mieleen tuleva käsitys ennen kuin kyselyssä edettiin syventäviin kysymyksiin mm. englannin kielen käytön lisääntymisen haitoista eri yhteiskunnan aloilla sekä mielipiteisiin tarvittavista kielipoliittisista sääntelykeinoista.

Kiinnostava kysymys on, millaiset tekijät selittävät sinänsä pientä, mutta eurooppalaisessa vertailussa suurta vähemmistöä, joka ei pidä kansalliskielten roolia merkityksellisenä osana kansallista identiteettiä. Kansalliskielibarometrin aineiston perusteella ei voida havaita, että sosiodemografisista taustamuuttujista ikä, sukupuoli, äidinkieli, tulotaso, koulutustaso tai asuinpaikka juurikaan selittäisivät asenne-eroja näissä periaatteellisissa kysymyksissä (K1–K3).

	SAMAA MIELTÄ	ERI MIELTÄ
K1: Kansalliskielen osaaminen oleellinen osa suomalaisuutta	86 %	12 %
K2: On tärkeää, että kaikki Suomessa asuvat osaavat joko suomea tai ruotsia	85 %	14 %
K3: Kansalliskielen osaaminen tärkeää, jotta henkilöä voi pitää suomalaisena	78 %	20 %

Puoluekannatuksen näkökulmasta ja avoimia kommentteja tarkastelemalla voidaan esittää oletus siitä, että kansalliskielten arvoon ja merkitykseen kielteisesti suhtautuneiden vastaajien joukossa löytyy useampiakin, keskenään erilaisia asenneryhmiä. Tällaisia ovat mm. ruotsin kielen asemaan hyvin kielteisesti suhtautuvat, työperäistä maahanmuuttoa vahvasti kannattavat sekä henkilöt, jotka kannattavat monikielisesti toimivan yhteiskunnan rakentamista. Asennesegmenttien syvempi ymmärtäminen vaatisi kuitenkin laajempaa kvantitatiivista otostutkimusta sekä täydentävää laadullista tutkimusta.

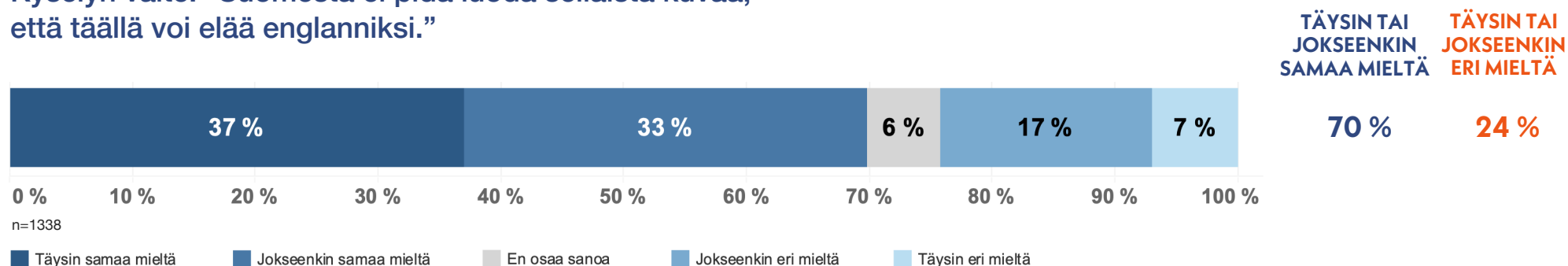
Vastausjakaumat esitellään kysymyskohtaisesti taustamuuttujien mukaan liitteessä 3. Kysymysten K1–K3 osalta kiinnostavimmat taustamuuttujiin liittyvät havainnot ovat puoluekannan mukaiset erot, erityisesti kysymyksen K3 osalta.

Teema 2: Englanti suomalaisessa yhteiskunnassa

K4: Englanninkielinen Suomi?

Kaikki vastaajat

Kyselyn väite: ”Suomesta ei pidä luoda sellaista kuvaa, että täällä voi elää englanniksi.”

Selkeä enemmistö vastaajista, eli 70 %, on täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että Suomesta ei tulisi osana ulkomaisen työvoiman houkuttelua luoda kuvaa maasta, jossa voi elää englanniksi. Väitteestä eri mieltä on 24 % vastaajista. Täysin samaa mieltä on 37 % vastaajista ja täysin eri mieltä 7 %.

Kyselyn edetessä tarkkarajaisempiin ja konkreettisempiin väitteisiin nousee myös vastausvaihtoehdon ”en osaa sanoa” osuus, joka tässä kysymyksessä on 6 % vastaajista.

Kysymys K4 toteutettiin osana maahanmuuttoon liittyvää kysymyskokonaisuutta.

Kysymyksen johdantolauseena oli: ”Englannin kielten lisääntyvää käyttöä suomalaisessa yhteiskunnassa perustellaan usein maahanmuuttajien edulla ja välttämättömänä keinona houkutella osaavaa työvoimaa ulkomailta. Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavista asiaan liittyvistä väittämistä:”

K5: Englanti opetuskielenä ja koulutuksen laatu

Kaikki vastaajat

Kyselyn väite: ”Koulutuksen laatu Suomessa heikkenee, jos siirrytään käyttämään enemmistölle vierasta kieltä opetuskielenä.”

Selkeä enemmistö vastaajista, eli 72 %, on täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että koulutuksen laatu Suomessa heikkenee, jos siirrytään käyttämään enemmistölle vierasta kieltä opetuskielenä. Väitteestä täysin samaa mieltä on 34 % vastaajista ja täysin eri mieltä 5 %.

7 % vastaajista valitsi vastausvaihtoehdon ”en osaa sanoa”. Tämä on selkeästi isompi osuus kuin *Kansalliskielten arvo ja merkitys* -osuuden kysymyksissä, jotka ovat puhtaammin arvokysymyksiä

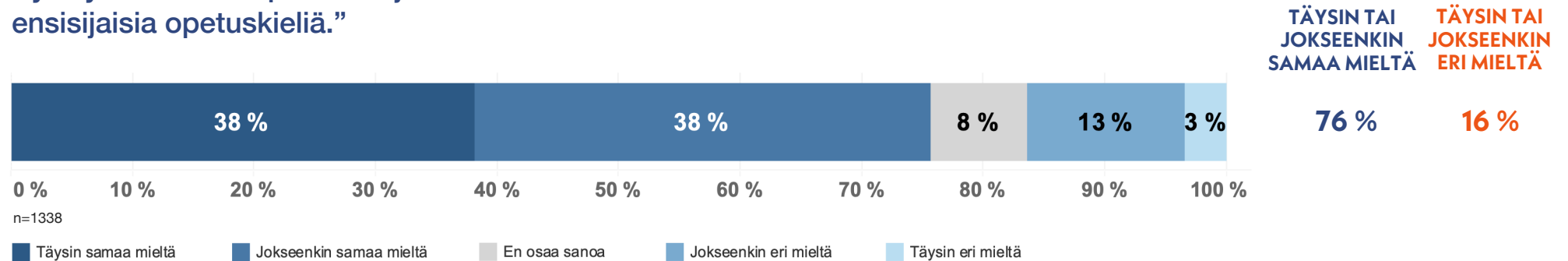
Kysymys K5 toteutettiin osana korkeakoulutuksen kysymyskokonaisuutta.

Kysymyksen johdantolauseena oli: ”*Monet suomalaiset korkeakoulut ja ammatilliset oppilaitokset järjestävät englanninkielistä opetusta ja englanninkielisiä koulutusohjelmia. Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavista asiaan liittyvistä väittämistä:*”

K6: Kansalliskielet ensisijaisia opetuskieliä korkeakouluissa

Kaikki vastaajat

Kyselyn väite: ”Yliopistoissa ja korkeakouluissa kansalliskielten tulee olla ensisijaisia opetuskieliä.”

Selkeä enemmistö vastaajista, eli 76 %, on täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että korkeakouluissa tulisi käyttää suomea ja ruotsia ensisijaisina opetuskielinä. Väitteestä eri mieltä on 16 % vastaajista. Täysin samaa mieltä on 38 % vastaajista ja täysin eri mieltä 3 %. Kysymykseen ei osannut ottaa kantaa 8 % vastaajista.

Kysymys K6 toteutettiin osana kielipoliittiseen sääntelyyn liittyvää kysymyskokonaisuutta kyselyn loppupuolella, ja yhteys nimenomaan englannin kieleen on vastaajalle ollut selvä, vaikkei sitä väitteessä suoraan mainita.

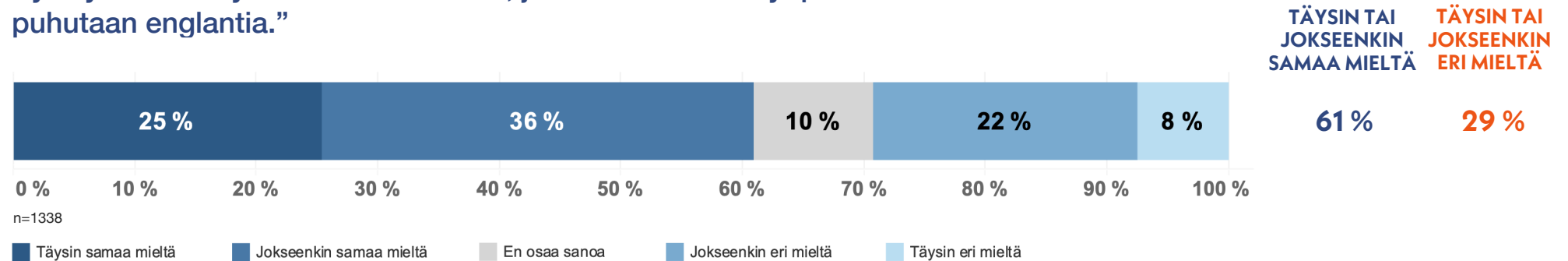
Kysymyksen johdantolauseena oli: ”Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavista kansalliskieliin eli suomen ja ruotsin kielten asemaan liittyvistä väittämistä?”

Kysymyskokonaisuudessa käsiteltiin monipuolisesti mahdollisia keinoja, joilla voitaisiin vaikuttaa kansalliskielten asemaan. Siten vastauksista esimerkiksi tähän kysymykseen heijastuu paitsi vastaajan käsitys kansalliskielisen koulutuksen arvosta, myös asenne valtiovallan kielipoliittisen sääntelyn tarpeeseen yleisemmin.

K7: Englanti työkielenä suomalaisilla työpaikoilla

Kaikki vastaajat

Kyselyn väite: “Työn tehokkuus kärsii, jos suomalaisella työpaikalla puhutaan englantia.”

Selkeä enemmistö, 61 %, on täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että työnteon tehokkuus kärsii, mikäli suomalaisella työpaikalla puhutaan englantia. Kysymys kuitenkin jakaa suomalaisia enemmän kuin useat muut kysymykset, sillä 29 % on väitteestä eri mieltä.

Täysin samaa mieltä on 25 % ja täysin eri mieltä 8 % vastaajista. 10 % ei osannut ottaa kantaa kysymykseen.

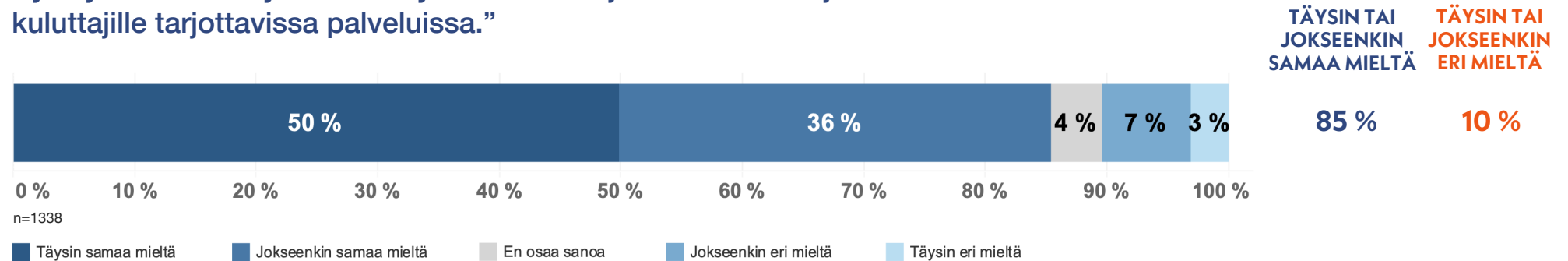
Kysymys K7 toteutettiin osana työelämään liittyvää kysymyskokonaisuutta.

Kysymyksen johdantolauseena oli: ”Jos työelämässä Suomessa käytetään englannin kieltä yleiskielenä suomen ja ruotsin sijaan, siitä voi olla erilaisia hyötyjä ja haittoja. Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavista väittämistä?”

K8: Palvelut kuluttajille ensisijaisesti suomeksi ja/tai ruotsiksi

Kaikki vastaajat

Kyselyn väite: "Yritysten on käytettävä ensisijaisesti suomea ja/tai ruotsia kuluttajille tarjottavissa palveluissa."

Suomalaiset haluavat, että yritykset tarjoavat palveluita ensisijaisesti suomeksi ja/tai ruotsiksi. Peräti 85 % vastaajista on tätä mieltä, ja vain 10 % eri mieltä. 4 % ei osannut sanoa kantaansa. Täysin samaa mieltä on 50 % ja täysin eri mieltä vain 3 % vastaajista.

Tulos oli yllättävänkin selkeä: suomalaisten oikeus palveluun omilla kielillään omassa maassaan on vastaajien mielestä selvästi tärkeämpää kuin yrittäjän vapaus tarjota palvelua haluamallaan kielellä. Tulos yllättää siksikin, että lainsäädäntö ei tällä hetkellä laajasti velvoita kansalliskieliseen palveluun.

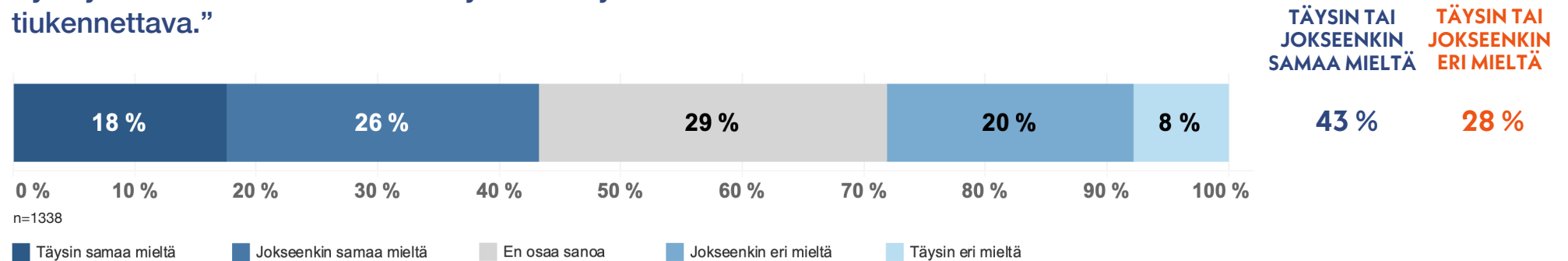
Kysymys palveluiden tarjoamisen kielestä liittyy syksyn 2023 aikana käytyyn keskusteluun siitä, miten erityisesti pääkaupunkiseudulla kahvila- ja ravintola-alan yritykset saattavat tarjota palvelua ainoastaan englanninkielisenä.

Kysymys K8 toteutettiin osana kielipoliittiseen sääntelyyn ja kansalliskielten aseman vahvistamiseen tähtääviin keinoihin liittyvää kysymyskokonaisuutta, jossa johdantolauseena oli: *"Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavista kansalliskieliin eli suomen ja ruotsin kielten asemaan liittyvistä väittämistä?"*

K9: Tiukempi lainsäädäntö kansalliskielten tueksi

Kaikki vastaajat

Kyselyn väite: “Kansalliskielten käyttöön liittyvää lainsäädäntöä on tiukennettava.”

Enemmistö väitteeseen kantaa ottaneista vastaajista haluaisi tiukentaa kansalliskielten käyttöön liittyvää lainsäädäntöä. Vastaajista 43 % on täysin tai jokseenkin samaa mieltä. Eri mieltä puolestaan oli 28 %.

Kysymys oli monille vaikea: peräti 29 % vastaajista ei osannut sanoa tähän mielipidettään. Tämä on luonnollista myös siksi, että kysymyksessä esitetään melko jyrkkä vaatimus, mutta kuitenkin yleisluontoisena. Vastaajan joutui ottaa kantaa lainsäädännön tiukentamiseen tietämättä, millaista lainsäädäntöä ja millaisia tiukennuksia tarkoitetaan.

Kun kysymyksissä käsiteltiin täsmällisempiä keinoja – joista useimmat edellyttäisivät toteutuakseen tiukempaa kielipoliittista sääntelyä – vastaaminen kävi helpommaksi. Esimerkki tällaisesta kysymyksestä on kysymys K6 (s. 19).

Kysymys K9 toteutettiin osana kielipoliittiseen sääntelyyn ja kansalliskielten aseman vahvistamiseen tähtääviin keinoihin liittyvää kysymyskokonaisuutta, jossa johdantolauseena oli: *”Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavista kansalliskieliin eli suomen ja ruotsin kielten asemaan liittyvistä väittämistä?”*

Yhteenveto

Teema 2, Englanti suomalaisessa yhteiskunnassa K4–K9

Suomalaisten asennetta yhteiskunnan englanninkielistymiseen arvioidaan kuuden kysymyksen avulla. Selvä enemmistö suomalaisista pitää englannin kielen käyttöä yleiskielenä monella tavalla ongelmallisena tai epätoivottavana. Suomalaiset eivät myöskään halua, että Suomesta pyritään luomaan kuvaa maana, jossa voi elää englanniksi, ja enemmistö vastanneista ajattelee, että kansalliskielten käyttöön liittyvää lainsäädäntöä olisi syytä tiukentaa.

Kysymyksissä K5–K8 arvioidaan englannin kielen käyttämistä yleiskielenä koulutuksessa, työpaikoilla ja yksityisissä palveluissa. Tiukimmin suomalaiset ottavat kantaa sen puolesta, että yksityisetkin palvelut tulisi tarjota kuluttajille suomeksi tai ruotsiksi: näin ajattelee peräti 85 % vastaajista. Väljimmin suhtaudutaan väitteeseen työn tehokkuuden kärsimisestä, jos suomalaisilla työpaikoilla puhuttaisiin englantia, mutta tässäkin selkeä enemmistö (61 %) on samaa mieltä väitteestä.

Kysymyksessä K4 arvioidaan, onko Suomesta syytä luoda kuvaa maana, jossa voi elää englanniksi. 70 % ei pidä ajatusta hyvänä. Kansalliskielten käyttöön liittyvää lainsäädäntöä oli valmis tiukentamaan 43 % vastaajista, kun 28 % on ajatusta vastaan.

Tässä kysymyskokonaisuudessa ikä näyttöisi selittävän asenne-eroja jossain määrin: nuorissa ikäluokissa englannin kielen käyttö yleiskielenä ei haittaa yhtä voimakkaasti kuin vanhemmissa ikäluokissa. Kuitenkin kysymystä K9 lukuunottamatta kaikissa ikäryhmissä samaa mieltä olevia oli enemmän kuin eri mieltä olevia. Sama pätee taustamuuttujista mm. sukupuoleen, äidinkielen ja koulutustaustaan. Kysymysten K5 ja K7

	SAMAA MIELTÄ	ERI MIELTÄ
K4: Suomesta ei pidä luoda sellaista kuvaa, että täällä voi elää englanniksi	70 %	24 %
K5: Koulutuksen laatu heikkenee, jos käytetään enemmistölle vierasta kieltä opetuskielenä	72 %	21 %
K6: Yliopistoissa ja korkeakouluissa kansalliskielten oltava ensisijaisia opetuskieliä	76 %	16 %
K7: Työn tehokkuus kärsii, jos suomalaisella työpaikalla puhutaan englantia.	61 %	29 %
K8: Yritysten käytettävä ensisijaisesti suomea tai ruotsia kuluttajilla tarjottavissa palveluissa	85 %	10 %
K9: Kansalliskielten käyttöön liittyvää lainsäädäntöä on tiukennettava	43 %	28 %

osalta ruotsinkieliset vastaajat olivat suomenkielisiä harvemmin sitä mieltä, että vieraan kielen käyttäminen voisi johtaa laatu- ja tehokkuushaittoihin.

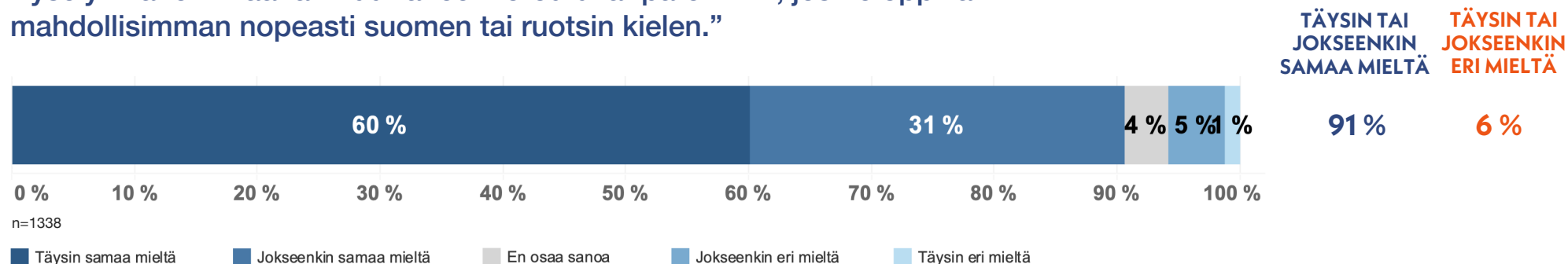
Puoluekanta selittää erityisesti kysymyksen K4 vastausjakaumien eroja. Vastausjakaumat esitellään kysymyskohtaisesti taustamuuttujien mukaan liitteessä 3.

Teema 3: Yhteiset kielet ja tasa-arvo

K10: Nopea kielenoppiminen edistää kotoutumista.

Kaikki vastaajat

Kyselyn väite: “Maahanmuuttaneet kotoutuvat paremmin, jos he oppivat mahdollisimman nopeasti suomen tai ruotsin kielen.”

Suomalaiset ovat lähes yksimielisiä siitä, että mahdollisimman nopea suomen tai ruotsin kielen oppiminen edesauttaa maahanmuuttajan kotoutumista. Tätä mieltä on 91 % vastaajista, kun eri mieltä on vain 6 %. Peräti 60 % on täysin samaa mieltä väitteestä ja vain 1 % täysin eri mieltä.

Kysymystä laadittaessa arveltiin, että paikalliskielen taidon ja kotoutumisen välinen suhde olisi melko laajasti hyväksytty, faktaluontoinen väite. Väitettä jopa terävöitettiin hiukan lisäämällä siihen määre ”mahdollisimman nopeasti” kielenoppimisen yhteyteen.

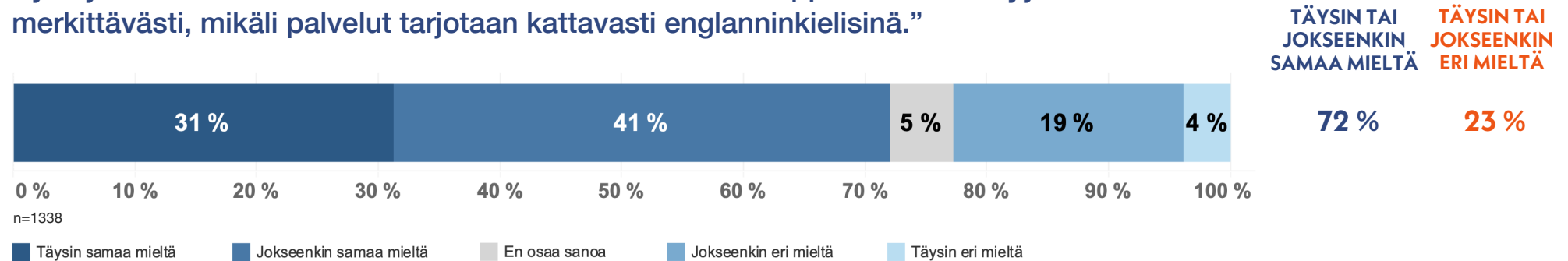
Myöskään määrittely ”suomen tai ruotsin kielen” ei väitteessä häirinnyt vastaajia vaan ilmeisesti vastaajien enemmistö mielsi vaihtoehdon liittyvän siihen, että esim. ruotsinkielisillä paikkakunnilla ensimmäisenä opetettava kieli olisi ruotsi.

Kysymys K10 toteutettiin osana maahanmuuttoon liittyvää kysymyskokonaisuutta, jossa johdantolauseena oli: *”Englannin kielen lisääntyvää käyttöä suomalaisessa yhteiskunnassa perustellaan usein maahanmuuttajien edulla ja välttämättömänä keinona houkutella osaavaa työvoimaa ulkomailta. Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavista asiaan liittyvistä väittämistä.”*

K11: Englanninkieliset julkiset palvelut hidastavat kielenoppimista.

Kaikki vastaajat

Kyselyn väite: “Maahanmuuttaneiden suomen tai ruotsin oppiminen viivästyy merkittävästi, mikäli palvelut tarjotaan kattavasti englanninkielisinä.”

Suomalaiset ovat vahvasti sitä mieltä, että julkisten palveluiden tarjoaminen kattavasti englanninkielisenä hidastaa maahanmuuttaneiden suomen tai ruotsin kielen oppimista. Näin ajattelee 72 % kyselyyn vastanneista; 23 % on eri mieltä. Vastanneista 32 % on väitteestä täysin samaa mieltä, ja vain 4 % täysin eri mieltä.

Tulos on huomionarvoinen tilanteessa, jossa useat poliittiset ja hallinnon toimijat pyrkivät lisäämään englannin- ja vieras-kielisenä tarjottavia julkisia palveluita, kuten koulutusta, viranomaispalveluita, viestintää ja yhteiskunnallista toimintaa.

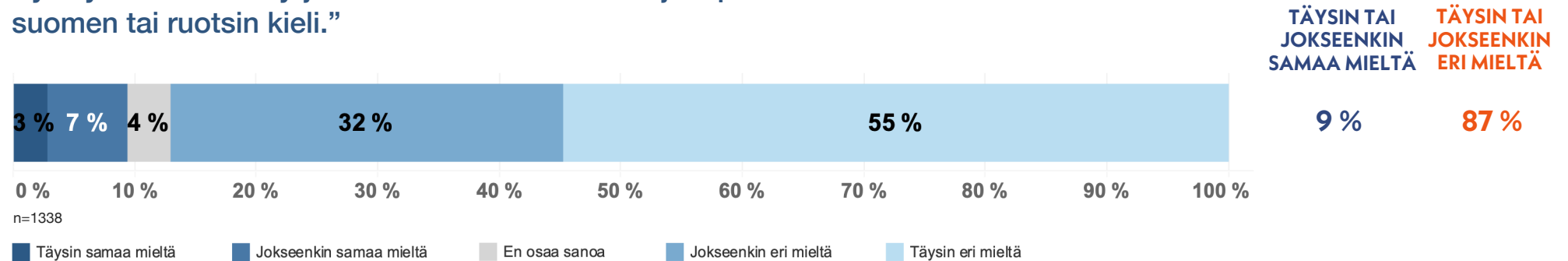
Samoin kuin kysymyksessä K10, tässäkin kohdin väite muotoiltiin melko voimakkaaksi lisäämällä siihen määre ”*viivästyy merkittävästi*”.

Kysymys K11 toteutettiin osana julkiseen hallintoon liittyvää kysymyskokonaisuutta, jossa johdantolauseena oli: ”*Julkisia palveluita on viime aikoina Suomessa pyritty tarjoamaan yhä laajemmin myös englanninkielisenä. Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavista asiaan liittyvistä väittämistä:* ”

K12: Onko vaatimus suomen/ruotsin oppimisesta syrjintää?

Kaikki vastaajat

Kyselyn väite: “On syrjivää vaatia maahanmuuttajia opettelemaan suomen tai ruotsin kieli.”

Suomalaiset ovat hyvin yksimielisiä sen suhteen, että suomen tai ruotsin kielen opettelua voi edellyttää maahanmuuttajilta, eikä tämä ole syrjintää. Näin ajattelee 87 % kyselyyn vastanneista. 9 % vastanneista on väitteestä samaa mieltä, eli piti vaatimusta syrjivänä.

Kysymys liittyy erityisesti työelämään ja ajatukseen siitä, että työpaikoilla voitaisiin aiempaa joustavammin käyttää englantia työkielenä. Tähän liittyy näkemys siitä, että suomen tai ruotsin kielen osaamisen vaatiminen työpaikoilla olisi jopa syrjivää.

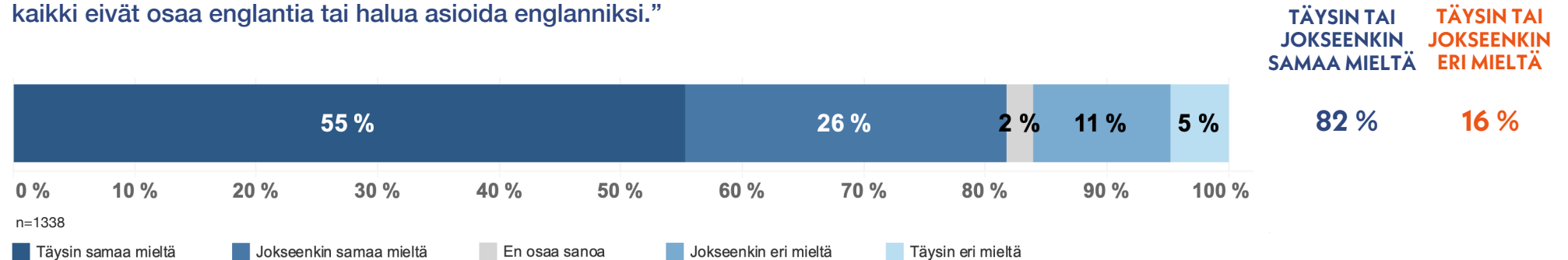
Myös julkisten palveluiden kattava tarjoaminen englanninkielisenä perustunee ajatukseen siitä, että on kohtuutonta vaatia maahanmuuttanutta nopeasti opettelemaan suomen tai ruotsin kieli.

Kysymys K12 toteutettiin osana maahanmuuttoon liittyvää kysymyskokonaisuutta, jossa johdantolauseena oli: *”Englannin kielen lisääntyvää käyttöä suomalaisessa yhteiskunnassa perustellaan usein maahanmuuttajien edulla ja välttämättömänä keinona houkutella osaavaa työvoimaa ulkomailta. Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavista asiaan liittyvistä väittämistä:”*

K13: On syrjivää palvella kuluttajia Suomessa vain englanniksi

Kaikki vastaajat

Kyselyn väite: "On syrjivää palvella kuluttajia Suomessa vain englanniksi, koska läheskään kaikki eivät osaa englantia tai halua asioida englanniksi."

Pelkästään englanniksi tarjottavaa asiakaspalvelua pidetään yleisesti syrjivänä yksityisissä palveluissa. Tästä väitteestä on samaa mieltä selkeä enemmistö, 82 % vastaajista. Vastaajista 55 % on täysin samaa mieltä ja vain 5 % täysin eri mieltä väitteestä.

Vastaaja on kantaa ottaessaan voinut ajatella syrjinnän kohteena olevan esimerkiksi englantia osaamattoman suomen- tai ruotsinkielisen, mutta yhtä hyvin äidinkieleltään kotoperäistä vähemmistökieltä tai vierasta kieltä puhuvan henkilön, joka ei puhu englantia hyvin tai lainkaan.

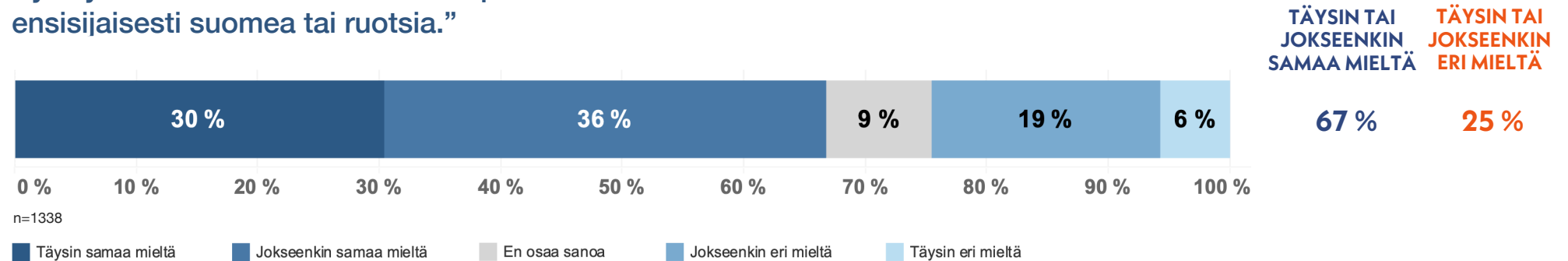
Kysymykseen tuotiin tarkoituksella kaksi näkökulmaa: sekä englantia osaamattomien syrjintä että suomalaisten ja Suomessa asuvien oikeus elää Suomessa suomea ja/tai ruotsia käyttäen, vaikka osaisi englantia hyvinkin. Tulos on tästä huolimatta hyvin selkeä.

Kysymys K13 toteutettiin osana yksityisiin palveluihin liittyvää kysymyskokonaisuutta, jossa johdantolauseena oli: "Jotkut yritykset tarjoavat asiakaspalvelua ja tuotteita suomalaisille kuluttajille vain englanniksi. Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavista asiaan liittyvistä väittämistä:"

K14: Maahanmuuttaneille puhuttava ensisijaisesti suomea tai ruotsia

Kaikki vastaajat

Kyselyn väite: "Suomalaisten tulee puhua maahanmuuttaneille ensisijaisesti suomea tai ruotsia."

Valtaosa suomalaisista eli 67 % ajattelee, että suomalaisten tulisi puhua maahanmuuttaneille ensisijaisesti suomea tai ruotsia. Eri mieltä on 25 %. Täysin samaa mieltä väitteestä on 30 %, täysin eri mieltä 6 % ja väitteeseen ei osaa ottaa kantaa 9 %.

Kysymys liittyy keskusteluun, jossa erityisesti maahanmuuttaneet itse ovat kertoneet vaikeudesta päästä harjoittelemaan suomen tai ruotsin kielen käyttöä paikallisten vaihtaessa kielen keskustelussa hyvin helposti englannin kieleen.

Kysymys K14 toteutettiin osana kielipoliittiseen sääntelyyn ja kansalliskielten aseman vahvistamiseen tähtääviin keinoihin liittyvää kysymyskokonaisuutta, jossa johdantolauseena oli: *"Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavista kansalliskieliin eli suomen ja ruotsin kielten asemaan liittyvistä väittämistä?"*

Yhteenveto

Teema 3: Yhteiset kielet ja tasa-arvo, K10–K14

Englannin kielen käytön lisäämistä suomalaisessa yhteiskunnassa – erityisesti koulutuksessa, työelämässä ja palveluiden tarjoamisessa – perustellaan useimmiten välttämättömytenä, jotta voitaisiin vauhdittaa ja helpottaa työperäistä maahanmuuttoa. Kansalliskielibarometrin kysymyksissä K10–K14 lähestyttiin aihetta tasa-arvoisen yhteiskunnan ja kotoutumisen näkökulmista.

Tulosten valossa suomalaiset näkevät tärkeänä ja toteutuskelpoisena tavoitteena sen, että kaikilla suomalaisilla ja Suomessa pysyvästi asuvilla on keskenään yhteisinä kielinä käytössään kansalliskielet.

Suomalaiset ovat lähes yksimielisesti sitä mieltä, että suomen tai ruotsin kielen nopea oppiminen edistää kotoutumista (91 % vastaajista) ja ettei tällainen vaatimus ole syrjivää (87 %).

Vastaajista 72 % ajattelee, että julkisten palveluiden järjestäminen kattavasti englanninkielisenä hidastaa maahanmuuttajien kielenoppimista. Suomalaisista 67 % katsoo, että suomalaisten tulisi puhua maahanmuuttaneille ensisijaisesti suomea tai ruotsia.

Pelkästään englanniksi tarjottavaa asiakaspalvelua pidetään yleisesti syrjivänä yksityisissä palveluissa. Perusteluna väitteessä esitettiin se, että kaikki suomalaiset ja Suomessa asuvat – äidinkielestä riippumatta – eivät osaa englantia tai eivät halua sitä käyttää asioidessaan. Tästä väitteestä oli samaa mieltä hyvin suuri osa vastaajista: näin ajattelee 82 %.

	SAMAA MIELTÄ	ERI MIELTÄ
K10: Maahanmuuttaneet kotoutuvat paremmin, kun he oppivat nopeasti suomen tai ruotsin kielen	91 %	6 %
K11: Kielen oppiminen viivästyy, mikäli julkiset palvelut tarjotaan kattavasti englanninkielisenä	72 %	23 %
K12: On syrjivää vaatia maahanmuuttajia opettelemaan suomen tai ruotsin kieli	9 %	87 %
K13: On syrjivää palvella kuluttajia Suomessa vain englanniksi	82 %	16 %
K14: Suomalaisten tulisi puhua maahanmuuttaneille ensisijaisesti suomea tai ruotsia	67 %	25 %

Taustamuuttujista ikä selittää joidenkin kysymysten osalta vastausjakaumien eroja. Esimerkiksi kysymyksen K12 osalta kaikkein nuorimmassa ikäryhmässä korostui hiukan muita useammin ajatus siitä, että kansalliskielen opetteluun vaatiminen olisi syrjivää.

Samoin kuin muissa kysymyskokonaisuuksissa, puoluekanta näyttää selittävän parhaiten asenne-eroja. Vastausjakaumat esitetään kysymyskohtaisesti taustamuuttujien mukaan liitteessä 3.

Keskeiset havainnot

Keskeiset havainnot

Osa 1: Kansalliskielet ja englanti

Suomalaiset pitävät suomen tai ruotsin kielen osaamista oleellisena osana suomalaisuutta, ja haluavat, että Suomessa toimitaan omilla kielillämme: suomalaisista 85 % pitää tärkeänä, että kaikki suomalaiset ja Suomessa pysyvästi asuvat osaavat suomea tai ruotsia.

Suurin osa suomalaisista kannattaa kansalliskielten aseman vahvistamista.

72 % suomalaisista uskoo, että koulutuksen laatu yliopistoissa ja korkeakouluissa laskee, jos opetuskielenä käytetään enemmistölle vierasta kieltä. 85 % suomalaisista haluaa yritysten käyttävän ensisijaisesti suomea tai ruotsia kuluttajille tarjottavissa palveluissa.

Suomalaiset eivät usko, että julkisia palveluita kannattaa tarjota yhä kattavammin englanninkielisenä:

72 % vastaajista uskoo, että tämä hidastaa merkittävästi maahanmuuttajien suomen tai ruotsin kielen oppimista.

Suomalaiset ajattelevat lähes yksimielisesti, että paikallisen kielen oppiminen edistää kotoutumista – 91 % oli tätä mieltä.

Suomen ja ruotsin puhujilla on tässä myös tärkeä rooli: selkeä enemmistö eli 67 % vastaajista oli sitä mieltä, että maahanmuuttaneiden kanssa tulisi pyrkiä puhumaan ensisijaisesti suomea tai ruotsia.

Suomalaisten suuri enemmistö iästä, sukupuolesta, asuinpaikasta, koulutuksesta ja puoluekannasta riippumatta asettuu vastauksissaan tukemaan kansalliskieliä yhteisinä kielinämme ja vastustaa englannin kielen nostamista yleiseksi käyttökieleksi Suomessa. 70 % vastaajista oli sitä mieltä, että Suomesta ei pitäisi luoda kuvaa maana, jossa voi elää englanniksi.

Keskeiset havainnot

Osa 1: Kansalliskielet ja englanti

86 %

pitää suomen tai ruotsin kielen osaamista tärkeänä osana suomalaisuutta.

85 %

haluaa yritysten käyttävän ensisijaisesti suomea ja/tai ruotsia kuluttajille tarjottavien palveluiden kielenä.

72 %

uskoo, että palveluiden tarjoaminen englanniksi hidastaa maahanmuuttajien suomen tai ruotsin oppimista.

72 %

uskoo, että englannin lisääntyvä käyttö opetuskielenä heikentää suomalaisen koulutuksen laatua.

76 %

ajattelee, että kansalliskielten tulisi olla ensisijaisia opetuskieliä korkeakouluissa.

87 %

ajattelee, että maahanmuuttajilta voi vaatia suomen tai ruotsin kielen opettelua, eikä se ole syrjintää.

70 %

ei halua, että Suomesta annetaan kuva maana, jossa voi elää englanniksi.

67 %

sanoo, että suomalaisten tulisi puhua maahanmuuttajille pääosin suomea tai ruotsia.

LIITTEET

Liite 1: Luottamusväli

95 % LUOTTAMUSVÄLI, %-yksikköä

Tulokseksi saatu %-osuus	VASTAAJAMÄÄRÄ																	
	20	40	60	80	100	140	180	220	260	300	400	500	600	800	1000	2000	3000	5000
5 tai 95	± 13,2	± 8,5	± 6,5	± 5,5	± 4,8	± 3,9	± 3,4	± 3,1	± 2,8	± 2,6	± 2,2	± 2,0	± 1,8	± 1,5	± 1,4	± 1,0	± 0,8	± 0,6
10 tai 90	± 14,9	± 10,1	± 8,1	± 6,9	± 6,1	± 5,1	± 4,5	± 4,1	± 3,7	± 3,5	± 3,0	± 2,7	± 2,4	± 2,1	± 1,9	± 1,3	± 1,1	± 0,8
15 tai 85	± 16,3	± 11,4	± 9,2	± 8,0	± 7,1	± 6,0	± 5,3	± 4,8	± 4,4	± 4,1	± 3,5	± 3,1	± 2,9	± 2,5	± 2,2	± 1,6	± 1,3	± 1,0
20 tai 80	± 17,3	± 12,4	± 10,1	± 8,8	± 7,9	± 6,6	± 5,9	± 5,3	± 4,9	± 4,5	± 3,9	± 3,5	± 3,2	± 2,8	± 2,5	± 1,8	± 1,4	± 1,1
25 tai 75	± 18,2	± 13,2	± 10,8	± 9,4	± 8,4	± 7,1	± 6,3	± 5,7	± 5,3	± 4,9	± 4,2	± 3,8	± 3,5	± 3,0	± 2,7	± 1,9	± 1,6	± 1,2
30 tai 70	± 18,9	± 13,8	± 11,4	± 9,9	± 8,9	± 7,5	± 6,7	± 6,0	± 5,5	± 5,2	± 4,5	± 4,0	± 3,7	± 3,2	± 2,8	± 2,0	± 1,6	± 1,3
35 tai 65	± 19,4	± 14,2	± 11,8	± 10,3	± 9,2	± 7,8	± 6,9	± 6,3	± 5,8	± 5,4	± 4,7	± 4,2	± 3,8	± 3,3	± 3,0	± 2,1	± 1,7	± 1,3
40 tai 60	± 19,8	± 14,6	± 12,1	± 10,5	± 9,4	± 8,0	± 7,1	± 6,4	± 5,9	± 5,5	± 4,8	± 4,3	± 3,9	± 3,4	± 3,0	± 2,2	± 1,8	± 1,4
45 tai 55	± 20,0	± 14,7	± 12,2	± 10,7	± 9,6	± 8,1	± 7,2	± 6,5	± 6,0	± 5,6	± 4,9	± 4,3	± 4,0	± 3,4	± 3,1	± 2,2	± 1,8	± 1,4
50	± 20,1	± 14,8	± 12,3	± 10,7	± 9,6	± 8,2	± 7,2	± 6,6	± 6,0	± 5,6	± 4,9	± 4,4	± 4,0	± 3,5	± 3,1	± 2,2	± 1,8	± 1,4

Esimerkki tulkinnasta:

Tutkimuskysymykseen on vastannut 1022 henkilöä. Vastaajista 33 % vastasi "samaa mieltä". Taulukosta etsitään vastaajamäärä, joka on lähinnä tutkimuskysymyksen vastaajamäärää, sekä %-osuus, joka on lähinnä tutkimuskysymyksen tutkittavan vastausluokan %-osuutta. Taulukossa lähinnä vastaajamäärää 1022 on vastaajamäärä 1000 ja lähinnä %-osuutta 33 on %-osuus 35. Luottamusväli on vastaajamäärän 1000 ja %-osuuden 35 leikkauskohdassa. Kysymyksestä "samaa mieltä" olevien %-osuus koko väestössä on siis "95 % todennäköisyydellä" välillä $33 \pm 3,0$ eli välillä 30–36.

Liite 2: Taustatiedot Pew Research Centerin kyselytoteutuksesta

Pew Research Center julkaisi vuonna 2018 eurooppalaisen, vertailevan tutkimuksen *Eastern and Western Europeans Differ on Importance of Religion, Views of Minorities, and Key Social Issues*. Suomen osalta kyselytutkimus toteutettiin v. 2017. Tutkimuksen yhtenä kysymyksenä esitettiin kysymys siitä, kuinka tärkeänä vastaaja pitää kansalliskielen osaamista osana kansallista identiteettiä.

Kun verrataan Pew Research Centerin v. 2017 kyselytoteutusta Kansalliskielibarometrin v. 2023 toteutukseen, on syytä huomata tutkimustavan erot, joilla voi olla vaikutusta tuloksiin:

- Pew Research Centerin tutkimus toteutettiin puhelinhaastatteluna, Kansalliskielibarometri 2023 puolestaan internetpaneelitutkimuksena
- Pew Research Centerin toteutuksessa kysymys kysyttiin osana laajempaa arvotutkimusta, jossa käsiteltiin erilaisia uskontoon ja syrjintään liittyviä teemoja; Kansalliskielibarometrissa vastaajalta kysyttiin pelkästään kansalliskieliin ja englannin kieleen liittyviä kysymyksiä

Pew Research Centerin vertailevan, vuonna 2018 julkaistun tutkimuksen ”Eastern and Western Europeans Differ on Importance of Religion, Views of Minorities, and Key Social Issues” kyselytulokset ovat on julkaistu avoimena datana: <https://www.pewresearch.org/religion/dataset/western-europe-survey-dataset/>

Sen Suomen osuutta koskeva tutkimusseloste löytyy verkko-osoitteesta: <https://www.pewresearch.org/methods/interactives/international-methodology/all-survey/finland/all-year>

Liite 3: Vastausjakaumat taustamuuttujittain

Liite 4: Kysymykset suomeksi ja ruotsiksi

Osan 1 vastausjakaumat taustamuuttujittain ovat erillisessä liitteessä:
Kansalliskielibarometri 2023 Osa 1 Taulukot.pdf

Osan 1 kysymykset johdantolauseineen ovat erillisessä liitteessä:
Kansalliskielibarometri 2023 Osa 1 Kysymykset.pdf

Molemmat liitteet löytyvät verkkosijainnista:
<https://kansalliskielibarometri.fi>